

RSMH

”Öppna Vägar till arbetsmarknaden”
Kjell Broström

2008-06-02

Ang Återhämningscenter på Östermalm

I början av maj 2008 erbjöd Östermalms stadsdelsförvaltning RSMH att överta driften av träfflokalen Lotsen. Förutsättningarna för övertagandet är följande.

Träfflokalen skulle bedrivas med bidrag från Östermalms stadsdelsförvaltning med ett belopp som motsvarande den budget som verksamheten har idag. Stadsdelen har tagit ett principbeslut om att verksamheten ska bedrivas genom bidrag och överenskommelse med en ideell organisation som svarar för driften. Eftersom verksamheten ska flytta till nya lokaler vid Banérgatan 54 i slutet av sommaren är stadsdelsförvaltningen angelägen om att kunna ta ett beslut vid nämndsammanträde den 12 juni 2008. Stadsdelsförvaltningen kommer att stå för hyran av den nya lokalen samt för eventuella ombyggnadskostnader. De inventarier som idag finns på Lotsen kommer att flyttas över till de nya lokalerna. Idag finns två heltidstjänster kopplade till träfflokalen Lotsen. Stadsdelsförvaltningen har inga krav på att RSMH ska överta den personal som idag upprätthåller tjänsterna. De kommer att erbjudas andra tjänster men kan också efter överenskommelse med RSMH välja att bli anställda i den nya verksamheten. En person med trygghetsanställning finns också idag placerad på Lotsen. Eftersom denna person inte är placerad genom Socialpsykiatriska enhetens försorg bör en diskussion snarast initieras med den eller de myndigheter som ansvarar för denna placering.

Ett förslag om att RSMH-riks övertar ansvaret för driften av den öppna socialpsykiatriska träffpunktsverksamheten vid stadsdelen Östermalm har under de senaste veckorna diskuterats vid ett möte med RSMH:s Stockholmsdistrikt samt vid styrelse- och medlemsmöte i RSMH-Östermalm-Carpe Diem. Efter mötena inom RSMH har diskussioner förts med Stadsdelsförvaltningen samt med personalen vid träfflokalen Lotsen. Utöver undertecknad har Håkan Jarmar, Gunilla Bernhus och Annika Bostedt medverkat i diskussionerna.

Förslaget går ut på följande

- Verksamheten kallad Återhämningscentra blir en pilotverksamhet knuten till Öppna vägarprojektet under Riksförbundets ansvar.
- Projektet ska vara treårigt och Riksförbundet tillsätter projektledare.
- Bidraget från Östermalm ska täcka kostnader för lokalen, baspersonalen samt en del verksamhet
- arvsfondsmedel söks, i enlighet med den ursprungliga projektplanen, för att finansiera utvecklings-, utbildnings- och utvärderingskostnader.
- Personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa ska arbeta inom verksamheten
- Den permanenta organisationen fastställs under projekttiden.
- RSMH-Carpe Diem och RSMH:s Stockholmsdistrikt bör vara representerat i projektets styrgrupp.

Arbete och diskussioner som pågår

Projektet ska efter samråd med Carpe Diem presentera den kommande verksamhetens inriktning, innehåll och målsättning.

Viktigt är bland annat att definiera olika målgrupper – dels den målgrupp som idag använder Lotsens verksamhet och deras behov och dels nya målgrupper. Nya målgrupper omnämns ofta som yngre och i behov av mer utåtriktade aktiviteter som leder vidare till studier, praktik och arbete.

Vi bör också ta fram en överenskommelse mellan Öppna Vägarprojektet och RSMH Carpe Diem om hur vi ska samarbeta. Den bör bland annat behandla ansvarsfördelningen mellan lokalföreningen och Öppna Vägarprojektet, representation i ledningsgrupp samt andra eventuella arbetsgrupper och överenskommelse om ekonomi. RSMH har förordat att Carpe Diem beviljas ett separat föreningsbidrag från Stadsdelsförvaltningen.

En annan viktig fråga att diskutera inför ett övertagande av driften är vilken delar av den befintliga verksamhet som ska finnas kvar. För vissa aktiviteter t.ex. studiecirklat är planeringen inför hösten redan påbörjad. Ett underhandsbesked om att den cirkelverksamhet som Lotsen planerat att genomföras under hösten ska fullföljas. Dock måste cirkelarna administreras genom ABF istället för som tidigare genom Studieförbundet Vuxenskolan. Externa organisationer som lånat Lotsens lokaler för att bedriva studiecirklar eller andra aktiviteter ska uppmanas att inför hösten 2008 söka alternativa lokaler. Om andra organisationer framöver vill låna lokalerna kommer vi att ta upp en diskussion om ersättning alternativt motprestation t ex att delta i städning av lokalerna.

De brukare som idag använder Lotsen (flertalet tillika medlemmar i Carpe Diem) har framfört önskemål om att behålla befintlig personal. Diskussioner förs därför med representanter för personalgruppen om vilka förutsättningar som gäller för anställning alternativt någon form av övergångslösning. I denna diskussion måste övervägas vilka kompetenskrav som bör ställas på den framtida personalen. Det är viktigt att den befintliga personalen får information om vilka förändringar den nya verksamheten kan komma att innebära när det gäller bland annat

- kompetens
- arbetsuppgifter
- krav på kunskapsutveckling
- medverkan i informations- och utbildnings- samt utvärderingsverksamhet
- hur påverkar brukarstyrningen det vardagliga arbetet och arbetsledning
- osäkerhetstolerans behövs om man ska arbeta i projekt

En viktig fråga är också att diskutera är också anställningsformerna för den framtida personalen. Personal med lönebidrag eller annan subventionerad anställning gör det möjligt att anställa fler personer än personal som man betalar full lön för och ändå ha pengar över till att göra saker för. Det är därtill en målsättning är att personer med egen erfarenhet ska arbeta inom verksamheten. Vår slutsats utifrån detta är att vi i stor utsträckning bör anställa personal med lönebidrag. Flera erfarenheter talar dock för att det i en personalgrupp är bra med en kombination av olika anställningsformer: 1/3 del med lön och 2/3-delar med lönebidrag.

Bakgrundsbeskrivning - Nationell psykiatrisamordning

Nationella Psykiatrisamordningens rapport "I begynnelsen var organisationen..." pekar man på en lång rad hinder som idag finns för att personer med psykisk ohälsa ska kunna få rehabilitering. Man föreslår en rad ändringar i regelverk och metodik men också att den offentligt styrda rehabiliteringen ska kompletteras med ett ökat stöd till rehabiliterande insatser i brukarorganisationernas regi. Efter flera år av misslyckanden med att reformera arbetsrehabiliteringen, framför allt när det gäller personer med psykiska funktionsnedsättningar, tycks det nu finnas gehör för ett permanent stöd till den ideella sektorn och inte minst till brukar- och anhörigorganisationerna.

Bakgrundsbeskrivning - Projektet "Öppna vägar till arbetsmarkanden"

"Öppna Vägar" har bl.a. till uppgift att undersöka möjligheten att i projektform driva ett center för återhämtning, arbete studier - one door in - för personer med psykisk ohälsa.

Vid Återhämtningscentrat skall bland annat bedrivas utbildning som befrämjar återhämtning och egenmakt och rustar deltagarna för att gå vidare till studier, praktik och arbete.

Utbildningsprogrammets innehåll kommer dels att vara en bearbetad blandning av innehållet i de projekt och studiesatsningar som RSMH genomfört under de senaste femton åren och dels innehålla nya områden som i första hand tar sikte på aktivitet, studier och arbete.

Denna typ av verksamhet skulle kunna utvecklas till "empowermentcenter" enligt den modell som bland annat finns i Boston i USA.

Projektet ska undersöka möjligheten och intresset att erbjuda föreningar på tre orter möjlighet att delta i detta delprojekt som syftar till att arbeta fram en metodhandbok för att utveckla verksamheten. Genom en sådan metodhandbok får vi ett verktyg som kan spridas till andra föreningar och klubbhus samt till landstingsdrivna eller kommunala verksamheter för psykiskt långtidssjuka eller - funktionshindrade.

Utbildning

Projektet ska också undersöka möjligheterna för att bedriva en nationell coachutbildning. Grunden i projektet är att utbilda personer som har återhämtat sig, är utan anställning och bedöms som lämpliga att fungera som handledare/coacher. Utbildningen ska ge en bred grundkunskap så att de som genomgått utbildningen kan arbeta med olika typer av uppdrag eller anställningar och även användas i olika former av verksamhet inriktad på återhämtning och arbetsrehabilitering. Praktik ska erbjudas i befintliga verksamheter inom RSMH eller inom lokala och regionala verksamheter som kommer att startas inom ramen för projektet av RSMH eller av RSMH i samverkan med andra rehabiliteringsaktörer.

Praktik kan också erbjudas inom annan ideell, privat eller offentlig verksamhet som projektet kommer att samverka med. Samverkanspartners kommer att sökas brett. Det kan handla om verksamheter i psykiatrins eller socialtjänstens regi, personligt ombudsverksamheter, verksamheter som bedrivs av samordningsförbund eller andra verksamheter där Försäkringskassan och/eller Arbetsförmedlingen är engagerade, privata

rehabiliteringsaktörer, arbetskooperativ, Fontänhus, bildningsförbund, folkhögskolor m. fl.

Det viktiga är inte vilken organisation eller huvudman vi samarbetar med utan att hitta engagerade och nytänkande samverkanspartners som ser ett mervärde i att erbjuda våra coacher en praktikplats. Utbildningen genomförs som folkhögskolekurs och/eller i samarbete med studieförbund.

Preliminärt tänker vi oss en utbildning som pågår över två terminer där deltagarna träffas för undervisning, diskussion, reflektion, grupparbeten två dagar per vecka. Utbildningarna kan genomföras av RSMH i samverkan med folkhögskola, studieförbund och eller i samverkan med andra organisationer. Studiecirkeln's speciella pedagogik kommer att tas till vara.

Arbete – kompletterande/stödjande arbets- och praktikplatsförmedlingar

Förmedlingar ska ha till uppgift att hitta praktik- och arbetsplatser för personer som återhämtat sig från psykisk ohälsa samt att stödja dessa personer på sina praktik- och arbetsplatser.

Förmedlingarna ska marknadsföra sin verksamhet till arbetslivet, arbeta med uppsökande verksamhet och rekrytera bra praktik- och arbetsplatser. De skall också stå för introduktion, stöd och handledning till den enskilde samt vid behov till praktik- eller arbetsplatserna. Verksamheten kommer att hämta inspiration från ett arbetssätt som kallas Supported Employment.

Förmedlingarna kan drivas på uppdrag av och i samverkan med arbetsförmedlingen. Samverkan kan också ske med andra organisationer, arbetskooperativ och/eller offentliga eller privata verksamheter inriktade på arbetsrehabilitering. Anpassning till lokala förutsättningar är en viktig utgångspunkt.

Mål och syfte med Öppna vägarprojektet

- Att erbjuda personer med psykisk ohälsa stöd i återhämtning med inriktning på studier och arbete anpassas utifrån individens behov.
- Fler personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa och återhämtning skall arbeta inom återhämtningssinriktad och arbetsrehabiliterande verksamhet.
- RSMH:s lokalföreningar och distrikt ska erbjudas stöd att bygga upp sådana verksamheter i egen regi eller i samverkan med andra rehabiliteringsaktörer.

Bilaga 1. Skiss över Öppna Vägarprojektets verksamhetsområden

Kompletterande stödjande arbetsförmedling

RSMH i samverkan med andra brukarorganisationer. Samverkan med arbetsgivare (näringsliv och offentlig sektor)
Projektmedel från Europeiska socialfonden. Uppdrag från Af.

Kordinatorsutbildning

Utbildning av mentor/coach/vägledare i samverkan med annan aktör. Projektmedel från Europeiska socialfonden

Återhämtningscentra

RSMH-förening på uppdrag av och/eller i samverkan med kommun, Fk och landstinget

NY VERKSAMHET

- *Social arena*
- *Egenmakt*
- *Återhämtning*   ■ Studier
- *Självhjälp*   ■ Livsstil
- *Planering*   ■ Friskvård
- *Strategier*
- *Träning*

BEFINTLIG

- *Träffpunkt*
- *Social samvaro*
- *Aktiviteter*
- *Kamratstöd*
- *Studiecirklar*

Kommunala bidrag samt
Projektmedel från Allmänna
Arvsfonden. Uppdrag från Fk.